

HORTEN

FÅ STYR PÅ PLANERNE

De formelle former

- indsigelser og klager
- muligheder for at anfægte kommunens beslutninger?

Landsforeningen for bygnings- og landskabskultur

28. august 2020

DE FORMELLE FORMER

INDSIGELSER OG **KLAGER** – MULIGHEDER FOR AT ANFÆGTE KOMMUNENS **BESLUTNINGER**

Begreber:

- Indsigelser og klager

- Uenighed i beslutning/afgørelse
- Uenigheden kan gå på substans eller formalitet/procedure/tilblivelse

- Beslutninger

- I denne sammenhæng er det beslutningen om en bestemt plan
- Men det kan også være konkrete afgørelser, f.eks. en dispensation

ANFÆGTELSESVEJE

1. Administrativ klageinstans efter planloven
 - (hvor der er en klagefrist)
1. Det kommunale tilsyn
2. Ombudsmanden
3. Domstolene

ADMINISTRATIV KLAGE (REKURS)

- Hvilken klageinstans
- Prøvelsens omfang
 - fuldstændig
 - kun retlige spørgsmål (de fleste afgørelser efter planloven)
- Klageinstansens reaktionsmuligheder
 - stadfæstelse af kommunens beslutning
 - hel/delvis ugyldighed
 - hjemvisning til fornyet behandling
- Spørgsmålet om evt. opsættende virkning af en klage
- Klagevejledning

KLAGEVEJLEDNING – FORVALTNINGSLOVENS § 25

1. Oplysning om, at afgørelsen kan påklages (helt eller retlige spørgsmål), og at dette skal ske skriftligt
2. Oplysning om, hvem der kan klage
3. Til hvilken klageinstans, der kan klages
4. Hvortil klagen sendes (klager til Planklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal ske via Klageportalen, hvorigennem den sendes til kommunen, som har truffet afgørelsen)
5. Klagefristens længde (kan ikke forlænges – jf. f.eks. NKO 405) – **Ved tidsnød?**
6. **NB:** Pligt til individuel klagevejledning gælder ved siden af en lovbestemt pligt til offentlig annoncering (ad annoncering – det er i de fleste særlove bestemt, at kommunen kan ”nøjes” med digital annoncering)

Hvis kommunen glemmer at oplyse om klagefristen, er der principielt ingen klagefrist

KLAGEVEJLEDNING – FRA PLANKLAGENÆVNETS HJEMMESIDE

Afgørelser, der kan påklages til MFK eller PKN, skal ledsages af en klagevejledning med oplysning om proceduren for indgivelse af klage. MFK / PKN foreslår, at klagevejledningen for så vidt angår indsendelsesproceduren får følgende indhold:

*"Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til MFK/PKN. Du klager **via Klageportalen**, som du finder via et link på denne hjemmeside www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på én af disse hjemmesider, som du plejer med NEM-ID. **Klagen sendes gennem Klageportalen først til den myndighed, der har truffet den afgørelse, der klages over.** En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden på Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900,- kr. for almindelige borgere og 1.800,- kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.*

*MFK og PKN **afviser klager, der kommer uden om Klageportalen**, hvis der forinden ikke er ansøgt om og bevilliget "fritagelse for brug af Klageportalen". Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i den sag, du ønsker at klage over. Myndigheden videresender herefter din anmodning til det pågældende nævn, MFK eller PKN, som herefter træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes."*

NMK-31-02383

– KLAGEFRISTER FORTOLKES RESTRIKTIVT

Landzonetilladelse med klagevejledning og med henvisning til at klage skulle ske via borger.dk eller virk.dk offentliggjort 21. dec.

En advokat klagede den 19. jan. til Kystdir., som var tilgængelig via virk.dk, og Kystdirektoratet sendte klagen til PKN den 25. jan.

PKN afviste klagen, da klagefristen var overskredet med 6 dage – og anførte bl.a.:

”PKN finder ikke, at der i den konkrete sag foreligger sådanne undskyldelige omstændigheder, at det kan begrunde, at nævnet ser bort fra en overskridelse af klagefristen på 6 dage.

*Nævnet har herved lagt vægt på, at der er **givet korrekt klagevejledning** med henvisning til, at klagen skal rettes til PKN, og at klagen skal indgives via Klageportalen.*

Nævnet er opmærksomt på, at udformningen af klagevejledningen fra kommunen med en henvisning til søgefunktionen på www.virk.dk ikke var hensigtsmæssig, og at den ikke førte til det rette søgeresultat. Nævnet har imidlertid lagt vægt på, at den klageportal, der henvises til ved søgning på ordet ”klageportal” på virk.dk, tydeligvis ikke kan benyttes til at klage til PKN eller i øvrigt til at klage over landzonetilladelser. Dette forhold burde give en partsrepræsentant – herunder en kontomedarbejder hos en partsrepræsentant – anledning til at afklare, om der var tale om rette klageportal, f.eks. ved at kontakte kommunen eller PKN.

Nævnet har desuden lagt vægt på, at en søgning i virk.dk på ordet ”Planklagenævnet” viser et søgeresultat med henvisning til rette klageportal.

*Nævnet har herudover lagt vægt på **hensynet til tredjemand**.*

*Nævnet har endelig lagt vægt på, at en klage efter planklagebekendtgørelsen **først anses for indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden.**”*

IKKE KLAGEVEJLEDNING VEDR. DET KOMMUNALE TILSYN (ANKESTYRELSEN)

Statsamtet Århus – afgørelse af 7. april 2006

”Statsamtet som kommunal tilsynsmyndighed er ikke i medfør af lov om kommunernes styrelse nogen klageinstans, og statsamtet afgør selv, hvilke sager, der vil blive taget op til behandling. (...)”

*Efter Statsamtets opfattelse **har X Kommune derfor ikke handlet ulovligt ved ikke at orientere Dem** om statsamtets generelle mulighed for – i henhold til lov om kommunernes styrelse – at påse, at kommuner og amtskommuner overholder gældende ret.”*

Hvornår er denne mulighed relevant at overveje?

DET KOMMUNALE TILSYN

- KOMMUNESTYRELSESLOVENS KAP. 6

§ 48. Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne og kommunale fællesskaber, jf. § 60, overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder kommunale forskrifter, der er udstedt i medfør af denne lovgivning, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2 (...)

Stk. 3 Ankestyrelsen fører ikke tilsyn, i det omfang særlige klage- eller tilsynsmyndigheder kan tage stilling til den pågældende sag.”

- Klage til tilsynet derfor bl.a. relevant på fx spildevandsområdet, og affaldsområdet, hvor der normalt ikke er klageadgang)

- Klage til tilsynet, hvor kommunen ikke fører tilsyn med ulovlige forhold, eller hvor forvaltningsretlige principper generelt tilsidesættes f.eks. hvor kommunen altid sætter skønnet under en regel i visse sagstyper (nedrivningssager!)

TILSYNETS REAKTIONSMULIGHEDER

1. Udtale sig om lovligheden af en kommunal beslutning (§ 50)
2. Sætte en beslutning ud af kraft (§ 50a)
3. Pålægge kommunalbestyrelsens medlemmer tvangsbøder (§ 50b)
4. Anlægge erstatningssag mod kommunalbestyrelses-medlemmer (§ 50c)
(kan frafalde, hvis de pågældende betaler en fastsat "bod", jf. § 50d)
5. Anlægge anerkendelsessøgsmål mod kommunalbestyrelsen (§ 51)

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Ombudsmandslovens § 8:

”Ved bedømmelsen af kommuner og regioner, skal ombudsmanden tage hensyn til de særlige vilkår, hvorunder disse myndigheder virker.”

- En tendens til at afvise sager, hvor den administrative rekurs ikke er udnyttet

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Reaktionsmuligheder:

1. Fremsætte kritik, afgive henstillinger samt i øvrigt fremsætte sin opfattelse af en sag
2. Henstille, at der meddeles fri proces
3. Ved fejl eller forsømmelser af større betydning give meddelelse om sagen til Folketingets Retsudvalg og til vedkommende minister henholdsvis vedkommende kommunalbestyrelse eller regionsråd

GENERELT OM DOMSTOLENE

Danske domstole er "generalister" (undtagen Sø- og Handelsretten)

To-instansprincippet – retten til at anke én gang

- Dog begrænsninger i den fri ankeadgang i små sager
- Undtagelsesvis mulighed for "tredjeinstansbevilling" til Højesteret (efter ansøgning til Procesbevillingsnævnet)

Retssager starter altid ved byretten – med ankeadgang til landsretten

- Forskellige undtagelser – fx mulighed for at søge om, at en "principiell" sag starter i landsretten

Straffesager

- Anlægges af anklagemyndigheden - påstand om straf

Civile sager (domstolskontrol med forvaltningen – grundlovens § 63)

- Anlægges af "sagsøgeren" (fx den "forurettede")
- Forhandlingsprincippet gælder (modsat officialprincippet)
- Anerkendelsespåstand/fuldbyrdespåstand
- Retlig interesse i søgsmålet
- Prøvelsesintensitet
- Søgsmålsfrister og søgsmålsvejledning

DOMSTOLSKONTROL – GRL § 63, STK. 1

”Domstolene er berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Den, der vil rejse et sådant søgsmål, kan dog ikke ved at bringe sagen for domstolene unddrage sig fra foreløbig at efterkomme øvrighedens befaling.”

[Dvs. anlæg af retssag har ikke opsættende virkning!]

CIVILE RETSSAGER – SØGSMÅLSTYPER

Anerkendelsessøgsmål

Sagsøgeren nedlægger påstand om, at sagsøgte (fx en kommune) skal anerkende, at en afgørelse er ulovlig og/eller ugyldig

Fuldbyrdelessøgsmål

Sagsøgeren nedlægger påstand om, at sagsøgte (fx en kommune) skal foretage sig en konkret handling fx:

- At kommunen skal udstede et påbud om fysisk lovliggørelse
- At kommunen skal betale erstatning (erstatningssøgsmål)

(Andre eksempler kunne være en kommunes søgsmål om en borgers betaling af erstatning eller en villaejers søgsmål om en nabos fjernelse af sortglaserede teglsten)

Sager mod kommuner indeholder ofte både anerkendelses- og fuldbyrdelessøgsmål

RETTENS REAKTIONSMULIGHEDER I RETSSAGER OM GYLDIGHED AF BESLUTNINGER/AFGØRELSER

Rettens reaktionsmuligheder afhænger af de nedlagte påstand
(forhandlingsprincippet)

Hvis en afgørelse er behæftet med en væsentlig retlig mangel kan den erklæres
ugyldig – konsekvenserne heraf i en dom kan være:

- *Annulation* (afgørelsen bortfalder)
- *Rettelse* (retten ændrer afgørelsen og sætter en anden afgørelse i stedet – det er domstolene dog tilbageholdende med at gøre)
- *Hjemvisning* (retten ophæver afgørelsen og hjemviser sagen til fornyet behandling hos kommunen)

Herudover kan der - afhængig af påstandene og den konkrete sag - også blive tale
om, at kommunen pålægges at betale *erstatning*

INDBRINGELSE FOR DOMSTOLENE – HUSK SØGSMÅLSVEJLEDNING!!

Planloven § 62, stk. 1:

”Søgsmål til prøvelse af afgørelser om forhold, der er omfattet af denne lov, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. For afgørelser, hvorom der er udfærdiget offentlig bekendtgørelse, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen.”

Forvaltningsloven § 26:

”Afgørelser, der kun kan indbringes for domstolene under iagttagelse af en lovbestemt frist for sagens anlæg, skal være ledsaget af oplysning herom.”

Hvis kommunen glemmer søgsmålsvejledning, er der principielt ingen frist